

SYSKONBREVET

Franciskus-Sällskapet
i Finland r.f.

www.franciskus.fi

Nr. 149

december 2025

God Jul!

Franciskus-sällskapets styrelse önskar alla medlemmar en välsignad advent och jul! Vi sänder hälsningar och glimtar från Assisi och de båda Franciskus-orterna, Kökar och Raumo.

Tillsammans ber vi Viola Renvalls Julbön:

Jul, giv oss brinnande tro
på det klara ljus som ej släcks av natt!
Det som vi ägde som barn.
Låt det vara ännu vår heliga skatt!
Mera än någonsin behöva vi ljusets
glorieskimrande frid.
Mycket vi mist i det mörker
som tätat över vår tid.

Jul, giv oss tro på den stillhet
som bara talar till hjärtat om Gud!
En gång till jorden en änglavit skara
bringade kärlekens bud.
Än i den stillhet som bidande lyssnar
höra vi vingarnas sus.
Jul, giv oss tro på de väsen,
som värna eviga ljus!

Viola Renvall

Franciskusfesten på Kökar

Årets Franciskusfest på Kökar hade temat Kaos, Kosmos och Kristus.

Redan tisdagen 2 juli samlades en grupp pilgrimer på Lemböte lägergård för att starta sin vandring till Franciskusfesten. Under ledning av Nina Granvik och Annika Rehn-Zetterqvist gick vandringen dag 1 längs Lemlandsleden till Lumparland, dag 2 vidare över Föglö för att dag 3 vandra på Sottunga. Dag 4 väl framme på Kökar passade pilgrimerna på att ytterligare vandra den utprickade leden på Kalen västra. De som varit med på samtliga etapper hade, då Franciskus-festen invigdes fotvandrat sammanlagt 80 km.

Paus under vandringen på Kalen

Efter vandringen på Kalen firades Pilgrimsmässa i s:t Anna kyrka, under ledning av prästen Maria Widén. Hon utgick i sin betraktelse från de två skapelseberättelserna i 1 Moseboken. Två till synes motsägelsefulla berättelser med beaktande av vårt förhållningssätt till skapelsen. I den första kan vi

läsa att vi människor uppmanas att uppfylla jorden och lägga den under oss, härska över jorden och djuren vilket har tagits som intäkt för människans rätt att se sig själv som skapelsens krona. Den andra berättelsen tar udden av denna hybris och människan uppmanas i stället att vårda och värna allt levande. Människan är förvaltare och medskapare och inte härskare. Skapelsen kan existera och överleva enbart i form av samexistens. I vår tid ser vi alldeles för mycket splittring orsakad av våld, fördomar, rädsla för det främmande och ett ekonomiskt system som överutnyttjar jordens resurser och utestänger de fattigaste. *“Fred med jorden är en förutsättning för fred på jorden”* menade författaren, kväkaren, akademiledamoten och feministen Elin Wägner.

Den 19 maj 2025 uppmanar den nya påven Leo XIV till dialog och brobyggande för att skapa en fredligare värld. Han riktar sig till alla kvinnor och män oavsett religiös eller kulturell bakgrund, som strävar efter att göra gott och bidra till ett bättre samhälle.

Efter pilgrimsmässan var det dags för det officiella öppnandet av Franciskusdagarna. Kyrkoherde Peter Karlsson hälsade alla välkomna och hoppades på intressanta föredrag och givande diskussioner under de kommande dagarna.

Öppningsceremonin följdes direkt av en psalmsångskonsert med ensemblen Kökarröster ledda av dirigenten Philip Hällund. Som vanligt så var kyrkan fylld till sista platsen.

Lördagen inleddes med ett ekumeniskt samtal mellan Bo-Göran Åstrand biskop i Borgå stift, Fader Charles OFM, Henri Hane ortodox teolog och Lena Bergström evangelist i Eumenia-kyrkan. Som moderator fungerade kyrkoherde Yvonne Terlinden från Franciskus-sällskapet i Finland.

Samtliga deltagare i panelen hade på förhand fått läsa Peter Halldorfs bok med reflektioner över den tjeckiska prästen och professorn Tomas Haliks bok *“The Afternoon of Christianity: Courage to change”*.

I diskussionen lyftes det fram att kyrkorna i Europa befinner sig i ett historiskt vägskaal. Vi

måste nu vara kapabla att identifiera de vägval som behöver göras för att skapa en ny epok i kristen-domens historia. Halik kallar det en tredje ekumenik där de olika kyrkorna motstår frestelsen till självupptagenhet, kollektiv narcissism, klerikalism, isolationism och provinsialism. Det handlar om mer än de kristna samfundens enhet. En förnyelse av tron som kan bli ett steg mot ett universellt syskonskap. Påven Leo stöder den tredje ekumeniken. Citat, *“Vi är kallade att utgjuta Guds kärlek till alla för att uppnå enhet som inte utplånar skillnader utan värdesätter varje persons personliga historia och varje folks sociala och religiösa kultur”*. Under lunchen och i pauserna mellan programpunkterna har vi möjlighet till viktiga inofficiella samtal. På församlingshemmets trappa samlas för varandra kända och okända personer för att dela det vackra, det sköra och sårbara i tillvaron. Yta och djup blandas i innerliga samtal rörande frågeställningar som väckts under dagen.

– Vad ger resonans, vad är det som får vårt inre att vibrera?

– Vad ger livsmod samt hopp och vad är det som skaver?

Många är samtalen under Franciskusdagarna som vi bär med oss på vår fortsatta vandring.

Det fanns också möjlighet att delta i olika work shops eller en guidad vandring på Hamnö.

På eftermiddagen firades mässa enligt katolska kyrkans ordning med Fader Charles O.F.M. I sin förkunnelse utgick han från Franciskus av Assisis betydelse för oss idag 800 år efter hans död.

Franciskus fick aldrig uppleva sin vision om fred, inte ens närmelsevis. Knappast kommer vi heller att få se våra innersta drömmar gå i uppfyllelse i vår tid. För oss som lever år 2025 kan dylika förhoppningar verka närmast naiva, långsökta och totalt orealistiska. Men utan våra drömmar och visioner kommer vi ingenvart.

Sina motgångar till trots har Franciskus av Assisi efterlämnat ett starkt avtryck till vår tid. Hans tillvägagångssätt var revolutionerande redan på 1200-talet och påminner oss än idag om att naturen inte enbart är en resurs för människan utan en del av Guds skapelse som förtjänar respekt och omsorg.

Hans kärlek till naturen är inte bara en historisk inspirationskälla utan en högaktuell guide för hur vi kan leva i harmoni med vår värld idag. Hans

Deltagare i det ekumeniska samtalet, från vänster B-G Åstrand, Lena Bergström, Yvonne Terlinden, Henri Hane och Charles Talley

andlighet sätter enkelhet, gemenskap och respekt för naturen i centrum, så att vi kan möta vår tids miljöutmaningar med hopp och handling.

I stället för att sjunka ner i cynism, likgiltighet och förtvivlan uppmuntrade Franciskus sina medsystrar och -bröder att inte ge upp. Må den helige Franciskus liv fortsätta att inspirera oss att ta hand om vårt gemensamma hem. I sitt testamente skrev han *“Låt oss börja på nytt, för hittills har vi inte gjort någonting. Mina systrar och bröder låt oss börja på nytt!”*

På kvällen var det dags för ett uruppförande av Spirit land, ett textilt och musikaliskt allkonstverk av Emma Göransson Almroth (textilkonstnär och arkeolog) och Frank Berger (tonsättare och teolog). Textilvävarna är en symbol för samisk kosmologi och representerar de tre kosmologiska sfärerna himlen, jorden och underjorden. Vävarna ges liv genom Frank Bergers musik. Landskapets röster hörs på nytt i jojken. Bland instrumenten hördes traditionella samiska instrument som vevlira, övertonsflöjt och skinntrumma. Allt detta gjorde vävarna levande explosiva. Efter

Samtal på trappan

framförandet visade åhörarna i en fullsatt kyrka sin uppskattning med stående ovationer.

Efter uppförandet av Spirit land samtalade Lovisa Miena Sjöberg (amanuens i samisk teologi) med Laura Hellsten (forskare i systematisk teologi) om samisk skapelsesyn. Miena Sjöberg utgick i samtalet från samisk berättartradition genom att framföra flera berättelser som gav oss en inblick i samisk skapelsesyn.

Kvällen avslutades med en ortodox kvällsbön ledd av religionsläraren Henri Hane (Åbo ortodoxa församling)

Söndag förmiddag föredrag om Franciskus och solsången med Fader Charles.

*Spirit land konstväv
föreställande jorden*

Plötsligt efter en längre allvarlig depression kom Franciskus ur sitt trauma och uppstod i en slags obegriplig extas. Poet som han var brast han ut i ett rop av lovsång till Herren som kom att bli hans Solsång. På ett sätt som varken Franciskus eller någon annan på hans tid hade kunnat föreställa sig skulle detta glädjerop bli en bestående lovsång och bön som fortsätter att inspi-

rera människor än idag. Se psalm 447 i den finlandssvenska psalmboken.

I sin solsång skapar Franciskus en världsbild med en tydlig kristen förklaring. Broder sol, syster måne och alla stjärnorna är sysskon liksom de mindre elementen på jorden som vind, eld, vatten och jord. Det är en familjerelation. Var och en har sin integritet och sitt värde. Var och en är viktig men inte perfekt. Alla samarbetar med varandra i en och samma glädjefyllda symfoni. Franciskus såg alla delar av naturen som sammanlänkade och som en del av en större ordning.

Söndagens feshögmässa med temat "Skapelsens söndag", predikan av biskop Bo-Göran Åstrand med kyrkoherde Peter Karlsson som liturg. Högmässan radierades och kan i sin helhet avlyssnas på Yle Arenan radiogudstjänster (sändes 13.7.2025).

Franciskusfesten avrundades söndag eftermiddag med hälsningar, delandet av upplevelser, intryck och vad man bär med sig i hjärtat.

"Franciskusfesten erbjuder en andlig miljö som är både kontemplativ och uppmuntrar till dialog och möten mellan människor från olika traditioner" så här uttryckte sig biskop B-G Åstrand.

Föreningen Franciskus på Kökar rf
Olof Widén
Ordförande

Deltagare på Franciskusfesten

Hälsningar från Raumo

”Bygg upp mitt hus” var startpunkten för Franciskus, det var också temat för Franciskusdagarna i Raumo. Inför dagarna hade biskopen i Åbo Mari Leppänen och franciskanerodens generalminister Carlos Trovarelli bytt hälsningar och gåvor; havsvatten från Raumo och en oljelampa från Assisi. Havsvattnet påminner om det gemensamma dopvattnet och är samma vatten som i tiden förde franciskanerna till Raumo. I oljelampan brinner försoningens låga över historiens sår och splittringar, samtidigt som den påminner om ljuset i Kristus som också dopljusets låga talar om. På 1530-talet fördrevs bröderna från Raumo. Hälsningarna och gåvorna var en försoningsgest och bekräftade enheten och det gemensamma uppdraget.

*Försoningsgåvorna
Foto: Yvonne Terlinden*

Helga korskyrkan, där den evangelisk-lutherska församlingen firar sina gudstjänster, byggdes ursprungligen för franciskan-konventet i Raumo. Kyrkan fungerade som franciskanernas kyrka fram till år 1538 då klostret upplöstes i reformationens Sverige. Kyrkan fick förfalla till år 1640 när församlingens egen kyrka förstördes i en brand. Församlingen tog då den förfallna kyrkan i bruk och reparerade den. Franciskus arv har präglat bygden trots att klostret upplöstes. Numera förvaltar församlingen medvetet sitt arv och har de senaste åren stått värd för franciskusvänners samling i oktober varje år. År 2017 var det första gången sedan reformationen som en franciskanbroder predikade i kyrkan. Följande år firades den finländska katolska lekmanhoodens (OFS) 70-årsfest i samband med

dagarna. Årets gästade talare under franciskusdagarna i Raumo var professor emeritus Pauli Annala och franciskanfadern Mike Lasky OFM Conv som både föreläste och predikade. Den splittring som reformationen ledde till syns inte mer i den gemenskap som församlingen i Raumo står värd för: Årets dagar planerades och genomfördes av lokalförsamlingen, den katolska lekmanhooden (OFS), lekmanhooden i Finland som är knuten till den anglikanska kyrkan (TSSF) och gemenskapen i San Damiano i Östnyland. Också Franciskus-sällskapet är en kär och välkommen del av gemenskapen.

Yvonne Terlinden

Kassören informerar

Medlemsavgiften för år 2025 kommer i senaste laget, rekommenderar att referensnummer används då medlemsavgiften betalas med bifogad faktura.

Genom att betala medlemsavgiften försäkras man att medlemskapet fortsätter.

Om medlemsavgiften blir obetald några år avbryts medlemskapet.

Tack till alla som betalar sin medlemsavgift!

Tage Olander
kassör
(040-7168926)

Föreningen önskar att få skicka via e-post-adress för kommande utskick

För att få inbesparingar har vi som målsättning att skicka medlemspost med e-post. Portokostnaderna stiger varje år och ett sätt för att spara är att skicka medlemsinformation med e-post.

Skicka ett meddelande till tage.olander@gmail.com om du vill ta emot medlemsinformationen digitalt.

Kammarkören Iduns resa till Rieti och Assisi 2–6.10.2025

Länge har jag önskat få besöka de franciskanska orterna i Italien. Nu gavs den möjligheten när jag som medlem i kammarkören Idun fick möjligheten att besöka dessa orter. Vi hade vårt hotell och vår bas i Rieti men gjorde rundturer till olika städer och byar i trakten. Vi besökte bl.a. vingården Can-

det var dagen före den 4 oktober, Franciskusdagen. Vi hade planerat att få besöka Santa Maria degli Angeli och den lilla kyrkan Portziuncola, som befinner sig inne i den större kyrkan. Men det blev inget av vårt planerade besök eftersom kyrkan under kvällen före franciskusfesten var upptagen med invigningen av det kommande årets heliga olja. Processioner och stora folkskaror fyllde hela platsen framför kyrkan vilket innebar att vi inte hade någon möjlighet att uppleva detta viktiga franciskusminnesmärke.

Foto: Stefan Djupsjöbacka

tina Le Macchie i Rieti där vi fick avprova ett antal olika viner. På resans andra dag begav vi oss till Assisi och vandrade genom staden till Franciskusbasilikan där vi höll en liten improviserad konsert med tillstånd av basilikans ansvariga präst. Ett stort antal pilgrimer befann sig i staden eftersom

Trakten kring Rieti och Assisi är fylld av platser som påminner om att Franciskus levde i dessa trakter. Vi besökte klostret Santuario de Poggio Bustone och en del av körmedlemmarna traskade upp till grottan Sacro Speco. Franciskus hade kommit till Poggio Bustone tillsammans med några av sina följeslagare sommaren 1208. Han letade efter en plats för meditation och stillhet och han tog sin tillflykt till bergen med utsikt över staden. Enligt legenden skall en ängel ha visat sig för honom med budskap om att hans synder var förlåtna och ängels visste berättade om den ljusa framtid hans order stod inför.

I klosterkyrkan deltog vi i den mäsas, som firades i samband med franciskusfesten och vi fick sjunga några sånger där. Följande dag avlade vi ett besök i julkrubbemuséet i klostret Santuario di Greccio. Det var där Franciskus arrangerade den första julkrubban med levande figurer i en närbelägen grotta i december 1223.

Resan gjorde på mig ett oförglömligt intryck genom att jag fick möjlighet att uppleva de platser där Franciskus levte och verkat. Franciskusberättelserna och -legenderna fick nytt liv och konkret gestalt genom besöket i Umbrien.

Stefan Djupsjöbacka